

Posudek disertační práce

vedoucí práce oponent

Autor: Mgr. Martin Peroutka	Katedra religionistiky FF UPa.
Název práce: Pojetí mysli a významu ve fenomenologické a kognitivní religionistice	
Posudek vypracoval: Doc. Jiří Janák (Český egyptologický ústav FF UK a Katedra religionistiky HTF UK)	

Stručné souhrnné hodnocení práce

Disertační práce Martina Peroutky je logicky členěna a její struktura svědčí o dobrém pochopení zkoumaného tématu i o šíři jeho tematického rozhledu. Je velmi důležité, že autor začátek své práce věnoval jak podrobnému rozboru základních pojmů a výchozích problémů (kap. 1), tak stručnému přiblížení vývoje zkoumaných či využívaných vědeckých a filosofických přístupů (fenomenologie a kognitivní vědy, fenomenologie náboženství a kognitivní religionistiky; kap. 2). Obě vstupní kapitoly jsou vypracovány takovým způsobem, že částečně zastíňují hlavní oddíl disertace, v němž se autor zaměřuje na dílčí problematiku významu a mysli, resp. myšlení a (jeho) tělesnosti, již využívá jako modelové studie pro přiblížení vztahů a rozporů mezi fenomenologickým a kognitivním přístupem. Přestože se jedná spíše o téma filosofické a velmi teoretické, v dílčích podkapitolách je Peroutka vztahuje k religionistice a jejímu možnému vývoji do budoucna. V závěru 3. kapitoly se pak dále snaží nastínit přemostění mezi fenomenologií a kognitivní vědou, přestože sám přiznává, že za současného stavu bádání není tato problematika ještě zcela dořešena a její uplatnění v religionistice je tedy obtížné. Finální oddíly této disertační práce, tedy Závěr a Shrnutí, jsou velmi podobné a oba působí spíše jako delší a kratší shrnutí problematiky, metody a vyústění práce. Bylo by lépe, kdyby Závěr měl podobu faktického vyústění řešení problematiky a přinášel (nové) možnosti a nápady, podobně, jako tomu je v závěrečných oddílech kapitoly 3.

Při hodnocení disertační práce Martina Peroutky je nutné především vyzdvihnout samotný výběr tématu a zvolení nesnadného přístupu k jeho řešení. Jde totiž nejen o oborové desideratum, na což Peroutka také několikrát upozorňuje, ale i o téma ve společenských vědách velice aktuální. Snaha o přemostění fenomenologie a kognitivních věd se v současnosti opět stává nosným tématem různých humanitních i empirických věd, a navíc se objevuje (byť v ne zcela vyslovené formě) také v některých formách vizuálního umění a teatrologii. Tato disertační práce se tak řadí k různým pokusům o „zkoušku životaschopnosti“ fenomenologie, ale snaží se vézt také k jejímu zpřesnění a aktualizaci pomocí spojením s výsledky a metodami kognitivních věd, podobně jako by kognitivní vědy měly usilovat o širší perspektivu a zasazení do nového kontextu.

Práce Martina Peroutky je tedy přínosným religionistickým střípkem do právě vznikající mozaiky interdisciplinární fenomenologické filosofie a kognitivních přístupů v různých humanitních oborech.

Přes drobné výtky hodnotím práci Mgr. Peroutky jako velice zdařilou a **doporučuji ji k obhajobě.**

I. Formální kritéria

	výborně	velmi dobře	dobře	dostatečně	nedostatečně
Vědecký aparát					
Jednotnost citací, bibliografie a poznámkového aparátu	☒	☐	☐	☐	☐
Citování použitých cizích myšlenek (dobrá vědecká praxe)	☐	☒	☐	☐	☐
Formální stavba práce					
Obsahové členění	☒	☐	☐	☐	☐
Formální členění (Obsah, nadpisy apod.)	☒	☐	☐	☐	☐
Popisky k tabulkám a obrázkům	☐	☐	☐	☐	☐
Jazyk					
Stručnost a srozumitelnost	☐	☒	☐	☐	☐
Ortografie, gramatika, diakritika	☒	☐	☐	☐	☐
Odborná terminologie	☒	☐	☐	☐	☐
Vzhled a přehlednost					
Layout, písmo	☒	☐	☐	☐	☐
Výběr a kvalita obrázků a dalších příloh (včetně tabulek a grafů)	☐	☐	☐	☐	☐

Disertační práce je logicky a přehledně členěna a její struktura svědčí o tom, že autor ji vypracoval podle zásad vědecké práce a byl si plně vědom některých úskalí zkoumaného tématu a zvoleného přístupu k němu. Začátek své práce věnoval nejen podrobnému rozboru základních pojmů, stěžejních témat a výchozích problémů (kap. 1, str. 14–41), ale také stručnému, ale velmi preciznímu přiblížení zkoumaných vědeckých a filosofických přístupů (fenomenologie a kognitivní vědy, fenomenologie náboženství a kognitivní religionistiky; kap. 2, str. 42–107). Na druhou stranu byly dvě vstupní kapitoly vypracovány takovým způsobem, že částečně zastíňují hlavní oddíl disertace, v němž se autor zaměřuje na problematiku významu a mysli, mysli a „mozku“, resp. myšlení a (jeho) tělesnosti (kap. 3, 108–174). Přestože se jedná spíše o problematiku spadající do oblasti filosofie mysli než o čistě religionistická témata, využívá je autor jako jakési modelové studie pro přiblížení vztahů a rozporů mezi fenomenologickým a kognitivním přístupem, navíc je v dílčích podkapitolách k religionistice přímo vztahuje. V závěru 3. kapitoly se snaží, na základě prací badatelů z různých odvětví filosofie, religionistiky či teorie mysli, nastínit možnost určitého (teoretického) přemostění mezi fenomenologií a kognitivní vědou. Sám však v samém závěru přiznává, že za současného stavu bádání není tato problematika ještě zcela dořešena a její uplatnění v religionistice je tedy obtížné.

II. Obsahové hodnocení

	výborně	velmi dobře	dobře	dostatečně	nedostatečně
Struktura a členění práce					
Přehled předchozího bádání (popř. teoretické pozadí)	☐	☒	☐	☐	☐
Logická struktura textu a jeho průvaznost	☒	☐	☐	☐	☐
Preciznost argumentace	☐	☒	☐	☐	☐
Práce s literaturou					
Rešerše a výběr odborné literatury	☒	☐	☐	☐	☐
Zohlednění relevantní literatury v argumentaci	☐	☒	☐	☐	☐
Kritické zhodnocení odborné literatury	☐	☒	☐	☐	☐
Metodologie					
Formulace otázek a hypotéz	☐	☒	☐	☐	☐
Výběr pramenů	☐	☒	☐	☐	☐
Transparentnost kritérií výběru pramenů	☒	☐	☐	☐	☐
Přiznání možností a hranic práce s materiálem	☐	☒	☐	☐	☐
Výsledky					
Jasná stavba hypotéz	☒	☐	☐	☐	☐
Zdůvodnění hypotéz	☒	☐	☐	☐	☐
Začlenění do stavu bádání	☐	☒	☐	☐	☐

Drobné výtky vůči disertační práci Martina Peroutky byly již uvedeny výše, proto bych zde uvedl jen to, že na některých místech práce se její M. Peroutka více odchyluje od neutrálního, více komparačního stylu nastoleného v úvodu a vyjevuje čtenáři více osobní upřednostnění jednoho z popisovaných přístupů. Také by bylo vhodné, kdyby autor ukázal také příklady snahy o přemostění fenomenologie a kognitivních věd z jiných oborů společenských věd, z jejichž příkladu by religionistika mohla čerpat inspiraci a poučení z chyb, viz např. příspěvek Petra Urbana v knize *Živá fenomenologie* (Aleš Novák, ed., Praha 2015).

Disertační práci Mgr. Martina Peroutky doporučuji k obhajobě.

15.11. 2016

